

Sobre les construccions de donar o demanar consell a algú

Carles Riera

La llengua disposa d'unes estructures gramaticals que serveixen per a donar o demanar consell a algú¹. Una de molt usual segueix l'esquema següent:

«Pronom personal + *si* + verb en imperfet de subjuntiu + *de* + pronom personal + verb en condicional + complement», o bé, abreujadament, «pronom personal + *de* + pronom personal + verb en condicional + complement».

Vegem-ho amb exemples:

- 1) *Jo, si fos de tu, faria això* (= *Jo, si fos de tu, ho faria*).
- 2) *Jo, de tu, faria això* (= *Jo, de tu, ho faria*).
- 3) *Tu, si fossis de mi, faries això?* (= *Tu, si fossis de mi, ho faries?*)
- 4) *Tu, de mi, faries això?* (= *Tu, de mi, ho faries?*)
- 5) *Vostè, si fos de mi, faria això?* (= *Vostè, si fos de mi, ho faria?*)
- 6) *Vostè, de mi, faria això?* (= *Vostè, de mi, ho faria?*)
- 7) *Ell, si fos de tu, faria això* (= *Ell, si fos de tu, ho faria*).
- 8) *Ell, de tu, faria això* (= *Ell, de tu, ho faria*).
- 9) *Ell, si fos de mi, faria això* (= *Ell, si fos de mi, ho faria*).
- 10) *Ell, de mi, faria això* (= *Ell, de mi, ho faria*).

Per influència de l'anglès, avui trobem en català l'estructura «*si fos tu*» (angl. *If I were you*), fins i tot en diccionaris (cf. diccionaris cat. - angl.- cat., s.v. *if*). Notem que amb el pronom *mi* (cas oblic del pronom personal *jo*), l'estructura sense la preposició *de* resulta impossible: **Vostè, si fos mi, faria això?* **Ell,*

mi, faria això. Comparem-ho amb aquest exemple literari:

Què faria Felícia, si fos de mi; es tornaria a casar? (Mercè Rodoreda, *Mirall trencat*).

Totes elles són construccions que serveixen per a donar o demanar consell a algú, les quals no s'han de confondre amb les construccions merament comparatives, com les que trobem en els exemples següents:

- 1) *I t'abraço com si jo fos tu / que m'abrades com si fossis jo* (Maria Mercè Marçal).
- 2) *Et sé i et conec com si fossis jo, o una part de mi.*
- 3) *El barman es ficà un escuradents a la boca. —No t'hi encaparris més. —Si fossis jo... No et fum!, hem carregat taulons a sis i podíem haver carregat alumini a vuit* (Josep M. Espinàs, *Combat de nit*, 1959).

Vegem uns quants exemples contrastats (estructura comparativa / estructura de donar o demanar consell):

- 4) *Perfecte! —com diries tu si fossis jo / Què diries tu si fossis de mi?*
- 5) *Únicament em dedico a tu, com si fossis jo / Tu, de mi, a què et dedicaries?*
- 6) *Tal com ho faries tu si fossis jo / Com ho faries tu si fossis de mi?*
- 7) *Si jo fos tu me n'hauria anat a Ucraïna* (comparació) / *Jo, de tu, me n'aniria a Ucraïna* (consell).
- 8) *Si jo fos tu hauria deixat les armes* (comparació) / *Jo, si fos de tu, deixaria les armes* (consell)².

Hi ha altres estructures de donar consell a algú que veurem a continuació.

1 Albert Jané va tractar aquest tema, sense relacionar-lo amb l'anglès ans amb el castellà, en l'article *Si jo fos de tu*, dins la secció «El llenguatge» del diari *Avui*, 25 d'agost de 1979, p. 3.

2 Vegeu aquests exemples contrastats, d'A. Jané, op. cit.: *Si jo fos de l'alcalde* (amb *de*) / *Si jo fos l'alcalde* (sense *de*). *Si jo fos de l'alcalde* 'si en aquest moment jo fos al lloc de l'alcalde' ↔ *Si jo fos l'alcalde* 'en el cas hipotètic que jo accedís al càrrec d'alcalde de la ciutat'.

AMB CAS O LLOC PRECEDIT DE POSSESSIU

Notem que hi ha també les construccions que fan servir un possessiu (*meu, teu, etc.*) i els substantius *cas* o *lloc*. Exemples:

- 1) *Jo, en el teu cas, ho faria.*
- 2) *Jo, en el teu lloc, ho faria.*
- 3) *Tu, en el meu cas, què faries?*
- 4) *Tu, en el meu lloc, què faries?*
- 5) *Si fos jo al seu lloc, hauria dedicat aquest poema a la mare.*
- 6) *Repetiríeu tot el que han fet els alemanys si fóssiu al seu lloc?*

Vegem que, quan hi intervé un possessiu, sí que hi ha paral·lelisme amb les construccions angleses:

Jo, en el teu cas, no m'ho pensaria dues vegades = angl. ***I, in your case, would not think twice.***

Ja ho crec que vostè ha de desitjar que jo vingui; com jo, en el seu cas, desitjaria la vinguda de vostè = *I already believe that you must want me to come; as I, in your position, would desire your coming.*

Què faria ell en el meu cas? = *What would he do in my case?*

Que faria jo en el teu lloc? = *What would I do in your place?*

De fet, jo en el seu lloc, hauria fet exactament el mateix, protegir el parlamentarisme, el dret de participació dels grups polítics = *In fact, I, in your place, would have done exactly the same thing, to protect parliamentarism, the right of participation by political groups.*

CONCLUSIÓ

La llengua anglesa, que disposa naturalment de la construcció de donar o demanar consell a algú (cf. *if I were you*), no empra en tal construcció la preposició corresponent a *de*, la qual cosa fa que en textos traduïts d'aquella llengua a la nostra hom cometí a vegades l'error de prescindir-ne, amb què es produeix la confusió de la construcció merament comparativa amb la de donar o demanar consell.■

EXEMPLES INCORRECTES

Però, com hem vist més amunt, quan la construcció no conté cap adjectiu-pronom possessiu, llavors sovint trobem estructures sense la necessària preposició *de* (molt probablement per influència de l'anglès):

Jo no faria això, si fos tu → *Jo no faria això, si fos de tu* (cf. angl. *I wouldn't do that if I were you*).

Jo, si fos tu, no faria saber a tothom que vas copiar en l'examen → *Jo, si fos de tu* (o *Jo, en el teu lloc*), *no faria saber a tothom que vas copiar en l'examen* (cf. angl. *If I were you, I wouldn't advertise the fact that you cheated in the exam*).

Doncs, saps què faria si fos tu?: contestar els correus de la Mireia i proposar-li de poder-ne parlar → **Doncs, saps què faria si fos de tu?: contestar els correus de la Mireia i proposar-li de poder-ne parlar.**

Però jo si fos ella faria com Barbara Bush: triar el seu camí i seguir-lo fins al final → **Però jo si fos d'ella faria com Barbara Bush: triar el seu camí i seguir-lo fins al final.**

Jo si fos vosaltres me l'escoltaria i l'agafaria de la mà mentre s'empassa gola avall la maleïda cicuta → **Jo si fos de vosaltres me l'escoltaria i l'agafaria de la mà mentre s'empassa gola avall la maleïda cicuta.**

Però jo, si fos ells, no faria dejunis intermitents o com se'n vulgui dir → **Però jo, si fos d'ells, no faria dejunis intermitents o com se'n vulgui dir.**

Jo, si fos elles, per Nadal enviaria un pernil al diari ABC, amb una noteta agraint-los el favor que els van fer publicant la lletra de la cançó → **Jo, si fos d'elles, per Nadal enviaria un pernil al diari ABC ...**